

Tumu parau n°1.

**PĀRURURA'A I TE MAU
TAO'A RAU, TE MAU
TAHUA RAU E TE MAU
PATURA'A RAU**

Tumu parau n°2.

**TE HEIPUNI NĀTURA
FA'ATA'ARA'A RAHI**

**PAPATURE NO TE FA'ANAHORA'A FENUA - PUTA 1 –
FA'ATA'ARA'A RAHI I NI'A I TE HEIPUNI NĀTURA (Fa'aotira'a rahi
tahito n°95-257 AT no te 14 no t ĭtema 1995 i ni'a i te pāururura'a o te
nātura)**

'Irava D.100-1 : Te mau aura'a

(Fa'aotira' rahi n°95-257 AT no te 14 no t ĭtema 1995)

I roto i teie puta ture, te parauhia nei e :

- Raura'a o te 'atiora aore ra te 'atiora rau : te raura'a e te tauira'a rau o te mau huru
ora ato'a e te mau ha'ape'ape'ara'a no te nātura i reira rātou e ora ai : te vai ra te

raura'a i roto i te hō'ē 'ōpū e te raura'a o te mau 'ōpū 'oia ato'a te raura'a o te pu'eora e te raura'a o te mau huru fenua.

- *Pu'eora* : 'oia ho'i te 'āmuira'a o te mau huru hotu ato'a e te mau huru 'animara ato'a, te mau huru hu'a ora ato'a i roto i te hō'ē vāhi orara'a, e tei roto i te 'āmuira'a o teie naho'a rahi tao'a e tō rātou fāreireira'a e 'itehia ai te tahi pu'era'a ora ta'a'ē.

- *Aupurura'a « ex situ »* : te 'atu'atura'a e te aupurura'a i te tahi tao'a ora i rāpae i te vāhi orara'a i matarohia e rātou.

- *Tao'a* : te mau huru 'animara aore ra te mau huru hotu ato'a, te mea ora aore ra te mea pohe ānei, e tae noa atu i te mau tuha'a ato'a aore ra i te tao'a tā'ato'a no ni'a mai i te 'animara aore ra i te hotu.

- *'Ōpū* : 'āna'ira'a tumu i roto i te fa'anahora'a no te tātuha'ara'a o te 'atiora, e au te reira no te hō'ē ā 'ōpu iho e tae noa atu no te tahi mau 'ōpū feti'i, hō'ē ā 'ati tā'ato'a aore ra te mau huru 'āna'ira'a i raro mai aore ra i te tahi hete, te tahi 'apu, aore ra te tahi atu 'āna'ira'a i ni'a mai.

- *'Ōpū ātaāta* : e 'ōpū ia o te riro i te 'ore roa i teie ihoā 'anotau mai te mea e'ita te mau tumu e ha'afifi ra i tō na orara'a e fa'aea.

- *'Ōpū fifi* : e 'ōpū o te iti noa atu ra te rahira'a o tō na mau mero e, o te riro i te tu'uhia i roto i te 'āna'ira'a no te mau 'ōpū ātaāta mai te mea e'ita te mau tumu e ha'afifi ra i tō na orara'a e fa'aea.

- *'Ōpū varavara* : e 'ōpū tao'a ia o tei iti roa tō na mau rahira'a mero, aita i tāpae i ni'a i te fāito 'ōpū fifi aore ra aore ra o te 'ōpū ātaāta, tei nei ra e riro te reira i te tupu no te iti o tō rātou rahira'a.

- *'Ōpū ha'ihai* : e'ere i te 'ōpū ātaāta, teie nei ra aita e pāpūra'a e vai noa mai 'āmuri a'e no tō na mau mero te iti noa atu ra e te iti noa ato'a atu ra tō na mau vāhi nohora'a. E'ere teie 'ōpū i te mea faufa'a hau roa no te fenua nei, teie nei ra te turu ra 'o ia i te he'euri o te nātura.

- *Vāhi nohora'a* : le lieu ou le type de site dans lequel un organisme ou une population existe à l'état naturel.

- *Tātā'ira'a* : e fa'anahora'a, 'oia ho'i na roto i te rāve'a o te rāhuira'a aore ra o te hi'opo'ara'a tu'utu'u 'ore i te ravera'a a te ta'ata, ia 'ore te maemae o te pu'eora e ia hotu fa'ahou ā mai i tō na huru mātāmua.

-*Fa'ahiro'a-fa'ahou-ra'a*: e fa'anahora'a, e fa'aho'i mai nei i te hō'ē pu'eora i ni'a i tō na ti'ara'a mau e te ha'amātaura'a i te orara'a i roto i te hō'ē pu'eora. Te fā o teie fa'anahora'a 'oia ho'i te tātā'ira'a i te mau mea 'ino e te mau mea ha'a'ōpiripiri nei i te orara'a hau i roto i te pu'eora nei.

- *Fenua* : e area fenua ia e ti'a i te mata i te hi'o mai te tahi ti'ara'a, e 'ite te mata i te mau mea o te nātura, mai te mou'a, te tahora pape, te mau rā'au hotu e te vai atu ra, e tae noa atu i te mau patura'a rau a te ta'ata.

- *Area pāroruhia* : te mau huru area ato'a o te fenua o tei tāniuniuhia aore ra o tei fa'aturehia, e te ti'a'auhia ra ia au i te mau 'ōpuara'a i feruruhia 'oia ho'i te pārorura'a.

'Irava D.100-2 : Tumu rahi

Ua fa'aotihia te fa'aturera'a i ni'a i te heipuni mā te 'ore e ha'amo'e i te mau fa'aturera'a ta'a'ē e vai nei, te tumu ia o teie mau 'irava ture.

Te mau area, te mau faufa'a e te 'atiora, te mau tahua e te huru o te fenua, te mau 'ōpū 'animara e te mau hotu, te raura'a o te ora e tō rātou 'āmuira'a ia hau e ia 'āfaro tō rātou orara'a, ua riro te reira 'ei faufa'a no te fenua tā'ato'a. 'Oia ho'i e faufa'a te reira i te pae no te mata'ī, te aunātura, te papaiho, te tōtiare, te fa'arava'ira'a faufa'a, te ha'api'ira'a, te fa'a'ana'anataera'a aore ra te fa'anehenehera'a e te ha'apeura'a.

Na roto i tō rātou pārorura'ahia, tō rātou ha'afau'ara'ahia, tō rātou tā'ā'ira'a, tō rātou fa'ahiro'a-fa'ahou-ra'ahia, tō rātou ti'a'aura'ahia, e riro ia 'ei maita'i no te tā'ato'ara'a e te 'e'a pāpū no te hotura'a mure 'ore.

Mai te mea e te vai ra te tahi fifi e riro i te fa'aiti rahi aore ra i te fa'a'ore roa i te raura'a o te ora, 'eiaha ia no te pāpū 'ore i te pae mata'ī aita atu ra ia e fa'a'ohipahia te mau rāve'a ato'a no te arai i taua fifi ra aore ra no te fa'aiti i te pūai o te mau tumu.

E fa'ahēpora'a teie no te ta'ata tāta'i tahi, 'oia ho'i te pārorura'a e te tauto'ora'a ia vaimaita'i noa te nātyura. E tītauhia te mau tā'atira'a e te mau ta'ata noa, ia fa'atura mai i teie mau fa'aotira'a i te mau taime ato'a o i tō rātou orara'a. Les personnes publiques et privées doivent.

UPO'O PARAU 1 – TE MAU AREA NĀTURA PĀRURUHIA

UPO'O PARAU 1 – TE MAU FA'ATA'ARA'A RAHI NO TE 'ĀPAPARA'A I TE MAU AREA FENUA

TUHA'A 1 – Arata'ira'a no te 'āpapara'a

'Irava D.111-1 :

Te vai ra te tahi mau tuha'a o te Fenua, e ti'a rātou i te tātuha'ahia no te 'āpapara'a 'ei area fenua pāroruhia no te pāroru ia rātou e no te tāpe'a i te raura'a o te huru ora i ni'a e tae noa atu i te mau huru faufa'a ato'a no roto i te nātura aore ra i te ta'ata aore ra no roto i tō rāua 'āmuira'a.

Tuha'a-iti 1 : 'Āna'ira'a 'āpapara'a

'Irava D.111-2 :

Ua 'āpapahia te mau area fenua pāroruhia e ono 'āna'ira'a ia au i te mau fā e 'ōpuahia ra no rātou tāta'i tahi :

I – area fenua pāroruhia / area fenua 'ōviri :

Ia – area fenua pāroruhia : e area pāroruhia no te mau mā'imira'a mata'ī.

Ib – area fenua 'ōviri : area fenua pāroruhia no te aupurura'a i te huru ora 'ōviri e vai ra i reira.

II – mahora fenua : e area fenua pāroruhia no te aupurura'a i te 'atiora 'ei mahora fa'a'ana'anataera'a i te huirā'atira.

III- patura'a a te nātura : e area pāroruhia no te aupurura'a i te mau patura'a ta'a'ē a te nātura.

IV – area ti'a'aura'a i te mau nohora'a aore ra i te mau pu'eora : area pāroruhia no te aupurura'a i te mau vāhi nohora'a e te mau pu'eora huru rau, mā te arata'ira'a e te ti'a'aura'a 'ōpuahia.

V- fenua pāroruhia : area pāroruhia no te aupurura'a i te 'atiora 'ei area fa'a'ana'anataera'a ato'a aore ra 'ei area pāroru-noa-hia.

VI- area pāroruhia te mau faufa'a rau o te nātura : area pāroruhia no te aupurura'a ia roa te pu'e mahana o te mau 'atiora e vai ra i reira.

No te mau 'āna'ira'a area fenua tāta'i tahi pāroruhia, mai te mea e rave rahi mau fā i ni'a i te tahi area, e ti'a ia 'āpapahia te mau fā mā te hi'o i te mea faufa'a a'e ia au i te mau arata'ira'a e fa'a'ohipahia ra i te ao nei, e o tei 'itehia 'ati a'e te ao, mai teie i muri nei te huru :

Fā no te aupurura'a	Ia	Ib	II	III	IV	V	VI
Mā'imira'a mata'ī	1	3	2	2	2	2	3
Pārorura'a i te mau 'ōpū ātaāta, varavara, ha'iha'i aore ra e faufa'a ta'a'ē tō rātou	2	1	2	3	3	-	2
Pārorura'a i te mau 'ōpū rau e te mau pu'eora rau no tō rātou taura-tupuna	1	2	1	1	1	2	1
Aupurura'a i te itoito nātura	2	1	1	-	1	2	1
Pārorura'a i te mau mea faufa'a o te	-	-	2	1	3	1	3

nātura/te ta'ata							
Fa'ari'ira'a rātere, fa'a'ana'anataera'a	-	3	3	-	2	2	1
Fa'a'ohipara'a roa o te mau faufa'a rau a te mau 'atiora							
Aupurura'a i te mau mea ta'a'ē o te hiro'a tumu e te tā'ere	-	-	-	-	-	1	2

I'oa

1 : Fā mātāmua

2 : Fā piti

3 : Fā e oti i te ravehia – e 'ore e oti i te ravehia

Truha'a-iti 2 : Arata'ira'a no te 'āpapara'a

'Irava D.111-3 :

Mai te mea te fatuhia ra te faufa'a nei, e faufa'a hau ānei aore ra e faufa'a na te ta'ata noa, na te 'āpo'ora'a fa'aterehau e fa'aoti i te parau no te pāururura'a, i muri a'e i te fāfāra'a i te mana'o o te mau 'oire e ō mai, o te 'āpo'ora'a rahi ato'a e o te tōmite ha'apa'o i te mau tahua e te mau area fenua.

E aha noa atu ra te huru, e fa'atupuhia ihoā te tītorotorora'a huirā'atira mai te ravehia no te tahi parau fa'anahora'a fenua.

E topa mai te fa'aotira'a no te 'āpapara'a hou te hopera'a o na 'āva'e hō'ē 'ahuru e mā pae mai te taime, tei te huru ra, a fa'ataehia ai te fa'aotira'a a te 'āpo'ora'a fa'aterehau e ani nei i te pāururura'a i te 'āpo'ora'a rahi o te fenua, aore ra i te mau fatu fenua.

'Irava D.111-4 (Parau pāururura'a)

Na roto i te 'āpapara'a e ti'a ia tu'uhia te tahi fa'anahora'a ta'a'ē, mai te 'ōpanira'a ia ravehia te tahi mau 'ohipa i roto i te area fenua pāururuhia, 'oia ho'i te pāururura'a ia 'ore ia tautaihia i reira aore ra ia 'ore e a'uhia te 'ānimara, ia 'ore ia 'ohi-noa-hia te mau hotu, ia 'ore ia fa'a'apuhia na reira, ia 'ore ia fa'a'amuhia te 'ānimara, ia 'ore ia tapiha'ahia i reira, ia 'ore ia heruhia te fenua, ia 'ore ia tapiho'ohia, ia 'ore roa ia ravehia te 'ohipa a te hau aore ra te 'ohipa a te ta'ata noa, ia 'ore ia ha'utihia te tahora pape, ia 'ore ia vaiihohia te nuna'a ia tere noa na reira.

I roto i te parau 'āpapara'a, te fa'ata'ahia ra o vai mā te feiā ta'ata noa aore ra ta'ata mōrare, o tei tonohia no te ti'a'au e te fa'aterera'a i te area fenua pāururuhia.

E fa'aotihia te parau 'āpapara'a mā te hi'o e ti'a ānei i te tāpe'a noa i te mau ha'ara'a matarohia i reira, mai te mea e tano ra te reira i te mau 'ōpuara'a 'āpī e te mau fa'ata'ara'a a te 'irava 3 o teie nei fa'aotira'a rahi.

'Irava D.111-5 (Fa'atianira'a i te parau 'āpapara'a)

E piahia te parau 'āpapara'a na te piha 'ohipa haufenua, na roto i te mau huru rāve'a e ti'a. Aita e fa'aho'onara'a taime na te haufenua no te piara'a i teie parau.

E 'ōperehia teie parau na roto i te mau 'oire e ō mai, no te piara'a i te reira i roto i te mau fare 'oire, ia au i te maorora'a e fa'ata'ahia ra i te 'irava D.111-9. E fa'aarahia te mau fatu fenua e au mai.

No te aurarora'a i te mau 'irava 111-3, 111-4 e tae atu i te 111-8, ia 'ore te tahi mau fatu fenua e 'itehia mai, ia fa'aarahia te reira i te tāvana 'oire nā na e pia i te reira i te fare 'oire, i ni'a i te area fenua i 'āpapahia e penei a'e i te feiā e noho ra i ni'a i taua area fenua ra.

'Irava D.111-6 (Fa'ahuru'ēra'a o te parau 'āpapara'a)

Ia au i te mau fā ti'a'aura'a e fa'ata'ahia ra i roto i te parau 'āpapara'a, e ti'a i te 'āpo'ora'a fa'aterahau na roto i te tahi fa'aotira'a hau, i muri a'e i te mana'o horo'a a te tōmite o te mau tahua rau e te mau patura nātura, ia fa'ahuru'ē i te tahi tuha'a o te area fenua pāroruhia.

'Irava D.111-7 (Area fenua pāroruhia pāpū)

No te aurarora'a i te mau fā o te 'āpapara'a ia au i tei fa'ahitihia i roto i te 'irava 3 o teie nei fa'aotira'a rahi, e ti'a i te mau fatu fenua ia ani ia fa'ari'ihia tō rātou mau fenua 'ei area fenua pāroruhia pāpū. Na te piha 'ohipa haufenua e rave i te 'ohipa no te 'āpapara'a i te reira i muri a'e ra i te fāfāra'a i te mana'o o te mau 'oire e ō mai e tō te tōmite o te mau tahua rau e te mau patura'a nātura.

E ha'apāpū mai te fa'aterera'ahau na roto i te hō'ē fa'aotira'a hau i te maorora'a o te parau fa'ari'ira'a, e te terera'a o te parau 'āpapara'a, te mau fa'anahora'a pāroru e ha'amauhia no teie mau area fenua e tae noa atu i te mau fa'ahepora'a a te fatu fenua 'ei ta'ata tia'i e 'ei ti'a i mua i te ture no te hape i ni'a ia vetahi 'ē.

TUHA'A 2 – Te mau tupura'a o te 'āpapara'a

'Irava D.111-8 (Fa'anahora'a pārorura'a)

Mai te mahana a tu'u ai te haufenua i mua i te aro o te mau mero 'āpo'ora'a rahi aore ra a fa'aara ai 'o ia i te mau fatu fenua e au mai i tō na hina'aro no te ha'amaura'a i te hō'ē area fenua pāroruhia, e'ita roa ia e ti'a fa'ahou ia fa'ahuru'ēhia teie are fenua no te hō'ē maorora'a hō'ē 'ahuru mā pae 'āva'e, 'eiaha ra mai te peu ua fa'ati'ahia te reira e te fa'aterera'ahau na roto i te tahi fa'aotira'a hau, mā te auraro ra i te fa'a'ohipara'a o te area fenua nei, ia tū'ati te reira i te mau fā ti'a'aura'a i fa'ata'ahia i te 'irava 3 o teie nei fa'aotira'a rahi.

'Irava D.111-9 (Fa'aho'onara'a taime)

Mai te mea te vai ra i roto i te parau 'āpapara'a te tahi mau 'ohipa o te riro i te tau i te huru o te fenua aore ra i te huru fa'a'ohipara'a o te fenua hou te ha'amatara'a o te tau pāroruhia, e riro te reira 'ei tumu a fa'aho'onahia ai te mau fatu fenua no te faufa'a i 'ino ra.

Ia tupu noa atu te reira, ia fa'ataehia mai te rata tītaura'a i te moni fa'aho'onara'a i roto i na 'āva'e e ono (6) mai te tai'o mahana a fa'aarahia ai teie fa'aotira'a no te 'āpapara'a e te pāroruhia. Mai te mea aita e tū te mana'o i ni'a i te fāito moni, na te ha'avā e ha'apa'o nei i te mau ti'avarura'a e fa'aoti.

'Irava D.111-10 Mau tupura'a o te parau 'āpapara'a

E mau noa te mau tupura'a i ni'a i te fenua pāroruhia noa atu e tau i tō na fatu.

Ia tau-noa-hia atu te fatu o te tahi area fenua pāroruhia, aore ra ia tārahuhia 'o ia, mea tītauhia te reira ia fa'a'itehia i te ta'ata e fatu mai ra i taua fenua i fa'arirohia 'ei faufa'a pāroruhia e te hau.

Ia tau noa atu te fatu o te tahi faufa'a mara'a 'ore e vai nei i ni'a i te tahi area fenua pāroruhia, mea tītauhia ia fa'a'ite i te reira, i roto i na mahana hō'ē 'ahuru mā pae i muri, i te fa'aterehau e ha'apa'o nei i te heipuni, na te ta'ata i horo'a i te reira e rave. 'Inaha ho'i, e mana tō te haufenua ia no te tītau ia fatu mai 'o ia, mai teie fa'ata'ahia e te puta I, upo'oparau III, pene I no te puta fa'aturera'a fa'anahora'a fenua no Porinetia farani.

PENE 2 – FA'ATA'ARA'A TA'A'Ē

TUHA'A 1 – Fa'a'orera'a i te 'āpapara'a

'Irava D.112-1

Ia fa'a'orehia te tā'ato'ara'a aore ra i te tahi noa tuha'a o te tahi area fenua 'āpapahia no te fa'arirora'a ia na 'ei area fenua pāroruhia, e fa'aotihia te reira ia au i te arata'ira'a e fa'ata'ahia ra i te 'irava D.111-3.

E ravehia te tahi mau fa'atianira'a ia au i tei fa'ahitihia i te 'irava D. 111-5.

TUHA'A 2 – Fa'anahora'a taime poto

'Irava D.112-2

Na te tahi fa'aotira'a a te peretiteni no te fa'aterera'ahau o te fenua e ha'apāpū mai i te tāpura i'oa o te mau tahua ato'a o tei 'āpapahia ia au i puta I, upo'oparau V, o te puta fa'aturera'a fa'anahora'a fenua no Porinetia farani e o te 'āpapahia mai teie atu

taime i roto i te 'āna'ira'a i fa'ata'ahia i te 'irava 4 o teie nei fa'aotira'a rahi mā te 'ore e tītauhia ia auraro i te arata'ira'a e fa'ata'ahia ra e teie iho pene.

No taua mau tahua ra, e ravehia te hō'ē fa'aotira'a hau e ha'apāpū nei, i roto i te area taime hō'ē matahiti mai te taime a piahia ai teie fa'aotira'a rahi e i muri a'e i te mana'o horo'a o te tōmite no te mau tahua e te mau patura'a nātura, i te fa'anahora'a e au ia fa'a'ohipahia i ni'a i te tahua tāta'i tahi ia au i te mau fa'ata'ara'a a te 'irava 7 no teie iho pene.

(Hi'o maita'i – Te fa'aotira'a hau nei o te n°1225 PR no te 14 no 'ātete 2000 e 'āpapa 'āpī nei i te mau tahua e te mau patura'a nātura i roto i te hō'ē o te mau 'āna'ira'a i mitohia i roto i te fa'aotira'a rahi i ni'a i te pānurura'a i te nātura – a hi'o i te mau fa'aotira'a hau i ni'a i te 'āpapara'a 'āna'ira'a)

PENE 4 – FA'ATA'ARA'A I NI'A I TE MAU UTU'A

'Irava D.124-80

Te ta'ata o te ha'afifi noa atu i te tahi ti'a no te hau e rave nei i tā na 'ohipa, e riro te reira i te fa'autu'ahia i te utu'a e fa'ata'ahia ra i te 'irava 26 i muri nei mā te 'ore e ha'apaehia i te utu'a e fa'ata'ahia ra i te 'irava 209 e tō muri mai o te puta ture fa'autu'ara'a.

'Irava D.124-81

Ia hape noa atu ia au i te mau fa'ata'ara'a a te mau 'irava D.111-4, D 111-6, D 111-7, D 111-8, D 111-10, D.121-2, D.121-3, D.121-4, D.121-5, D.121-6, D.121-7, D.123-1, D.123-2, D.123-3 o teie nei fa'aturera'a e riro te reira i te fa'autu'ahia i te mau utu'a o te 'āna'ira'a pae.

'Irava D.124-82

(Ha'amanara'ahia o te mau utu'a e te ture n°91-6 n o te 4 no tenuare 1991 – fa'a'āpī i te mau tāpa'o)

E fa'autu'ahia i te utu'a moni mai te 50 000 e tae atu i te 1 000 000 FCFP te mau hape ato'a ia au i te mau fa'ata'ara'a a na 'irava 6,7, 10, 11, 13, 16, 17,18, 19, 20, 21, 22, 23 et 24 o teie nei fa'aotira'a rahi.

Ia na ni'a fa'ahou, e fa'autu'ahia ia i te utu'a fare 'auri mai te piti e tae atu i te ono 'āva'e e te utu'a moni mai te 350 000 e tae atu i te 9 000 000 FCFP, aore ra i te hō'ē noa o na utu'a e piti nei.

Hau atu, ia hape noa atu vetahi 'ē ia au i te mau fa'ata'ara'a a na 'irava 16, 17, 18 e 19 e riro te reira i te fa'autu'ahia i te mau utu'a i muri nei :

- Harura'ahia te mau mauiha'a pupuhi, te upe'a, te mau mātini e te mau huru rāve'a no te harura'a, no te 'auhunera'a aore ra no te tarira'a, te mau rāve'a ato'a no te utara'a (manureva, pahī, pere'o, etv...) i fa'a'ohipahia e te feiā i hape, ia au i te fa'aotira'a a te tiripuna mai te peu ua fa'au'ahia.
- Harura'a, e mai te peu e mea ti'a roa, te fa'a'orera'a i te mau upe'a, te mau mātini, te mau mauiha'a no te harura'a, no te 'auhune, aore ra no te utara'a (manureva, pahī, pere'o, etv ...) o tei fa'aru'ehia e te feiā hape o tei 'ore i 'itehia, ia au i te fa'aotira'a a te tiripuna o tei 'ite i te parau fa'ata'ara'a.
- Te harura'a o te mau tao'a ia au i te fa'aotira'a a te tiripuna. No te mau tao'a oraora, ia au i te mana'o o te tōmite no te heipuni, e ti'a te reira i te fa'aho'ihia i tō rātou vāhi orara'a. Aita ra, e horo'ahia ia te reira i te feiā e rave ra i te mau mā'imira'a aore ra i te tuatāpapara'a i ni'a i te nātura, aore ra e fa'a'orehia ia te reira.

Hau atu, la hape noa atu ia au i te mau fa'ata'ara'a a te mau 'irava 22, 23 e te 24 e riro te reira i te fa'au'ahia mai teie i muri nei :

- Harura'a o te mau tao'a i fa'aotihia e te tiripuna. E fa'a'orehia te mau tao'a orara o te hotu rau. Te mau tao'a oraora 'animara e riro te reira, ia au i te mana'o o te tōmite heipuni, i te fa'aho'ihia i tō rātou vāhi orara'a aore ra i te fa'a'ore-roa-hia.

Hō'ē ā fa'anahora'a, no te mau hape i ni'a i te mau fa'ata'ara'a a na 'irava 22 e 24 e riro ato'a te reira i te fa'au'ahia i te utu'a e fa'ata'ahia ra i roto i te puta ture muto'i 'ōti'a no Porinetia farani.

I te pae hope'a, ia tupu noa atu te hape i ni'a i te mau fa'ata'ara'a a te mau 'irava 6,7, 10, 11, 13, 16, 17,18, 19, 20, 21, 22, 23 e te 24 e ti'a i te ha'avā tiripuna i te fa'ahepo ia fa'aho'ihia te vāhi ia au i tō na huru mau, e ia amohia te ha'ama'ara'a e te ta'ata hape e, mai te peu noa atu e tītauhia, te fa'auera'a ia fa'a'orehia te mau patura'a e te mau fa'anahora'a ato'a e'ere no reira iho.

Te mau tā'atira'a ato'a o tei tāpura-māite-hia hō'ē a'e matahiti i te taime a 'itehia ai te mau ravera'a hape nei, e o tei fa'a'ite i roto i tā rātou papature tā'atira'a i tō rātou hina'aro i te ha'apa'ora'a e te pāururura'a i te nātura ia au i tei fa'ahitihia i te 'irava 2 o teie nei fa'aotira'a rahi, e ti'a ia rātou i te fa'a'ohipa i tō rātou ti'ara'a 'ei pae e horo i te mau ta'ata hape ia au i tō rātou mau ti'ara'a i 'itehia e te ture, no te mau hape ato'a i ravehia ia au i te mau fa'ata'ara'a a teie nei fa'aotira'a rahi aore ra a te mau fa'aotira'a hau o tei ravehia no te fa'a'ohipara'a i taua fa'aotira'a rahi, e o tā rātou e fa'ariro nei mai te tahi hape rahi ia au i te mea e pāururua nei e rātou.

